

Regeringen
Näringsdepartementet
Statssekreterare Jöran Hägglund
103 33 Stockholm

För framtiden i Gävleborg

Gävleborg har enorma rikedomar av natur, kultur, mångfald och öppenhet. Människorna i Gävleborg är kreativa, uppfinningsrika och kunniga. Vi har en världsledande industri, som med sina exportintäkter utgör en av grundstenarna till hela landets välfärdsbygge. Energi, miljöteknik, IT och upplevelsenäring är några av de nya näringarna som skapar möjligheter att ligga i framkant. I Gävleborg ser vi möjligheterna.

Regeringen har gett landshövdingen och ordföranden i regionstyrelsen, uppdraget att samordna samhällets insatser för att motverka de negativa följderna av höstens snabba konjunkturedgång. Vi ser detta som ett utvecklingsuppdrag där alla goda krafter ska samverka.

Under den gångna veckan har vi träffat många människor i Gävleborg. Kommunernas ledningar, företrädare för näringslivet, fackliga organisationer, representanter för statliga myndigheter har gett en bild av läget i Gävleborg. Många rapporter om varsel har gått in till Arbetsförmedlingen och kommunerna ser att fler är på väg. Det är en bekymmersam situation, framförallt för de människor som oroar sig för sin och sin familjs framtid. Men vi ser också något annat – vi ser ett län med mycket stora möjligheter och de möjligheterna vill vi bevara och utveckla för framtiden. Den optimismen och framtidstron delar vi med många.

Lägesrapport – utvecklingen i länet

Arbetslösheten i Gävleborgs län är högst i Sverige men har minskat avsevärt under de senaste åren. Denna positiva trend med minskad arbetslöshet vände i juni 2008 och har därefter ökat för varje månad. Antalet arbetslösa i oktober 2008 uppgick till 6 179 personer eller 3,6 % av befolkningen mellan 16-64 år. Detta innebär en ökning med 1 512 personer jämfört med maj 2008. Antalet arbetssökande i Gävleborgs län uppgick i oktober 2008 till 20 431 personer vilket innebär en ökning med 780 personer jämfört med juni 2008.

Antalet varsel i Gävleborgs län under november 2008 uppgick till 1 485 personer och det sammanlagda antalet varslade i Gävleborgs län under 2008 uppgick vid november månads utgång till 3 388 personer.

Med anledning av de nya reglerna för sjukförsäkring beräknas ca 4 500 personer med tidsbegränsad sjukersättning riskera att förlora sin sjukersättning under 2009/2010.

Åtgärder som har vidtagits

Sedan regeringens beslut att utse samordnare för länet har ett möte hållits med myndigheter och organisationer i länet för en övergripande diskussion om regionens framtida arbetsmarknad. Vid detta möte redovisade Arbetsförmedlingen det rådande läget på arbetsmarknaden och Försäkringskassan konsekvenserna av de ändrade reglerna för sjukersättning. Regionförbundet redovisade den nya regionala utvecklingsplan som håller på att remissbehandlas och som beräknas vara klar under våren 2009. Avsikten med mötet var att diskutera vad som kan göras för att bryta den negativa utvecklingen och att ta fram en åtgärdslista för vad som kan göras för att skapa en positiv utveckling för länet.

Därutöver har två möten hållits med ledningarna för samtliga kommuner i Hälsingland och Gästrikland för få en redovisning av att det rådande arbetsmarknadsläget i respektive kommun. Vid dessa redovisades förslag på insatser som kan lindra effekterna av de varsel och uppsägningar som har ägt rum samt förslag på insatser som kan stärka regionens näringsliv på längre sikt.

Hittills har följande åtgärder vidtagits för att främja en positiv utveckling för länet.

- *Högskolan.* Högskolan i Gävle har påbörjat ett arbete med att hitta nya utbildningsområden och har tagit en särskild kontakt med Sandvik AB för att se vilket utbildningsbehov som finns för de som har varslats.
- *Samarbete med Sandvik.* Sandvikens kommun och Sandvik AB har påbörjat ett fördjupat samarbete för att stärka den gymnasiala utbildningen inom naturvetenskap, teknik, matematik och IT. Det naturvetenskapliga programmet avser att söka spetsutbildning in samarbete mellan Sandviks materialtekniska forskning och KTH. Även gymnasietts industriprogram och vuxenutbildningen omfattas av detta samarbete.
- *Tidigarelägga infrastrukturåtgärder.* Regionförbundet har tillsammans med kommunerna påbörjat en översyn över vilka vägförbättringar som möjliga att tidigarelägga.
- *Socialfonden.* Socialfondsprogrammet för Norra Mellansverige har genomfört en extra utlysning under perioden 7 november 2008- 7 januari 2009 med anledning av det ökade antalet varsel i regionen. Denna utlysning riktar sig i första hand till anställda vid företag som har varslat om uppsägning.
- *Regionala fonden.* Strukturfondsprogrammet för Norra Mellansverige har program för att stödja innovativa miljöer, förstärka högskolan, främja kapitalförsörjning och främja infrastrukturen.

Åtgärder som planeras

Samverkan mellan arbetsmarknadens aktörer är nödvändigt. Såväl länsstyrelsen som regionförbundet kommer att avsätta särskilda resurser för arbetet. De samordningsmöten som påbörjats kommer att fortsätta och utökas under det kommande året. Utöver de myndigheter och kommuner som redan ingår i samarbetet kommer företag i länet att besökas och kontakter att tas med länets banker för att bland annat diskutera behovet av riskkapital.

Följande åtgärder planeras för att stärka länets näringsliv och skapa nya tillväxtområden.

- *Kompetenspaket för hela länet.* En samordnad utbildningssatsning för hela länet planeras i samarbete med bland annat Högskolan, Lernia, CFL och folkhögskolorna. Gymnasieutbildning, yrkeshögskola, KY-utbildning och lärlingsutbildning är viktiga verktyg för detta.
- *Högskolan.* För att slå vakt om högskolans utbildningsplatser planeras en översyn för att undersöka hur utbildningarna kan anpassas till arbetsmarknadens långsiktiga behov och de önskemål om utbildning som våra ungdomar uttrycker..
- *Yrkeshögskola.* Sandviken planerar att ansöka om att skapa en yrkeshögskola med inriktning mot stål- och verkstadsindustrin i Bergslagen. Vinnova-projektet Triple Steelix har som mål att verka för ökad tillväxt i Bergslagen vilket kommer att kräva tillgång på kompetens arbetskraft.
- *Tidigarelägga infrastrukturåtgärder.* Länets transportsystem kommer att ses över för att möjliggöra en tidigareläggning av de åtgärder som planeras (exempelvis Hedenlänken i Bollnäs, genomfarten i Hofors och infarten till Sandvik).
- *Vindkraft.* Länet har en stor potential för att bygga ut vindkraften. Flera aktörer har redan påbörjat konkreta projekt och regionförbundet har tagit på sig en samordnande roll. Riksintresseområden för vindkraft har pekats ut och planeringen av detta har redan påbörjats. Målsättningen är att vi ska bli en ledande region för forskning, utveckling och produktion av vindkraft.
- *Offentliga investeringar.* Många kommuner har planerat investeringar som kommer att genomföras trots att den kommunala ekonomin kan komma att försämrans (exempelvis Hofors Centrum).

Hinder och behov som har identifierats

Följande hinder och behov har identifierats och behöver åtgärdas för att möjliggöra en satsning på områden som är viktiga för länets utveckling.

- *Högskolan.* Högskolan ger regionen tillgång till nödvändig utbildning och kompetensutveckling. Högskolan måste därför garanteras resurser för att kunna erbjuda utbildningsplatser för att kunna fullgöra denna uppgift och förse våra ungdomar med den utbildning som fordras av framtidens arbetsmarknad.
- *Arbetsförmedlingen.* De nationella riktlinjerna för Arbetsförmedlingen behöver ses över. Särskilda riktade medel behöver ställas till förfogande i drabbade områden för att Arbetsförmedlingen ska kunna arbeta med varslade som behöver hitta nytt arbete. Både Arbetsförmedlingen och Trygghetsrådet bör ges utökade möjligheter att ge starta eget-bidrag. Ibland är AME- verksamheter viktigare är utbildning.
- *Kvinnors arbetsmarknad och kvinnligt företagande.* Arbetsmarknaden i Gävleborg behöver bli mindre könsuppdelad. Stimulans till kvinnligt företagande ger snabbare tillväxt i små företag.
- *Integration och mångfald,* Fortsatt tillväxt i Gävleborg kräver att vi tar tillvara den kompetens som finns bland invandrare.
- *Utbildningsinsatser.* Arbetslinjen fungerar inte i lågkonjunktur och länet har ett stort behov av ökade utbildningsinsatser. Bidrag för ”Prova på- utbildning” under en kortare tid skulle kunna stimulera fler till utbildning. Speciella insatser behövs för ungdomar.
- *Yrkesutbildning.* Det finns önskemål från drabbade företag att kunna erbjuda sina varslade kvalificerad yrkesutbildning, exempelvis licensierad svetsutbildning eller handelsutbildning. Utbildning inom hantverksyrken måste lyftas.
- *Yrkeshögskola.* Regeringen har förslagit att yrkeshögskolor ska skapas. Ett ställningstagande från regeringen att Sandviken i samarbete med Sandvik AB, Metall och tjänstemannafacket skapa en yrkeshögskola skulle vara av stor psykologisk betydelse.
- *Teknikpark.* En fortsatt utbyggnad av teknikparken Sandbacka park är av strategisk betydelse för Sandviken. Vid Sandbacka park bedrivs ett antal forskningsprojekt inom industriell IT i samarbete med Sandvik, Ovako, KTH och Triple Steelix.
- *Medel för infrastrukturåtgärder.* Vägar, järnvägar och hamnar är nödvändiga förutsättningar för tillväxt och välfärd och nu är det angeläget att förbättra infrastrukturen. Staten måste tidigarelägga planerade investeringar och tillföra medel för att infrastrukturåtgärder av strategisk betydelse ska kunna genomföras.

- *Regionalpolitiska anslaget.* Statens anslag för regionalpolitiska satsningar som disponeras av regionförbundet och länsstyrelsen bör fördubblas under lågkonjunktur för att tillsammans med strukturfondsmedel kunna göra strategiska satsningar för regionen. Det finns trygghetspengar från kollektivavtal som kan växlas upp med offentliga medel för att användas till utbildning.
- *Stöd för småföretag.* Mindre företag behöver riktade investeringsbidrag och bättre lånemöjligheter
- *Miljöåtgärder.* Det finns angelägna miljöåtgärder som borde kunna påbörjas under en lågkonjunktur. Det finns möjlighet att staten underlättar för investeringar i exempelvis järnvägar, avloppsrening och vattennära boende.
- *Klimatsmarta investeringar.* Industrin borde kunna få stimulans för att kunna genomföra klimatanpassningar av produktionen.
- *Statsbidrag till kommuner och landsting.* Framtidstro är viktig om kommunernas ska kunna ta det ansvar som fordras. Ökad arbetslöshet kommer att undergräva ekonomin för länets kommuner och landsting, vilket ökar behovet av att staten räknar upp och värdesäkrar de statliga bidragen
- *Riskkapital.* Det är brist på riskkapital för att stimulera nyföretagande och offentliga medel skulle kunna hjälpa företag att komma igång. Region Gävleborg har tillsammans med Region Dalarna och ALMI tagit initiativ till ett regionalt riskkapitalbolag som tillför 100 miljoner kronor.
- *Regler för samverkan.* Regelkrångel försvårar samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen

Denna rapport utgör en första redovisning av de möjligheter vi ser för Gävleborgs län samt vilka åtgärder som ska prioriteras för att bidra till länets utveckling.

Länsstyrelsen Gävleborg

Region Gävleborg

Barbro Holmberg,
landshövding

Per-Olof Svensson,
regionstyrelsens ordförande